

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף ג' - דף ד'

הלכות השכמת הבוקר א אות ו - יב

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' **0527111070**

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

לקוטי הלכות או"ח דף ג' ד' - הלכות השכמת הבוקר א, אות ו - יב

ו) נמצא שעקר בחינת התעוררות השנה הוא על-ידי הנקודות טובות שמוצאין בעצמו אפלו כשהוא, ח"ו, במדרגה התחתונה מאד וכו' פנ"ל, ועל-ידי-זה נעשין נגונים וכו' פנ"ל. כי בליילה שהוא זמן השנה, אזי השכינה מבררת ברוזים כידוע וזה מרמז על הנ"ל שכשמתגבר בחינת השנה על האדם אזי צריך לבקש ולחפש למצא בעצמו נקודות טובות, ועל-ידי זה יתעורר משינתו פנ"ל וזה בחינת (שם עז) אצורה נגינתי בליילה עם לכבי אשיחה ויחפש רוחי, שבלילה וחדש בחינת שנה אז עם לכבי אשיחה ויחפש רוחי, שאני מחפש ומבקש הרוח טובה בחינת נקדה טובה, ועל-ידי זה נעשין נגונים פנ"ל בחינת אצורה נגינתי בליילה וכו' ועל-ידי זה שמתגבר להתעורר משינתו על-ידי הנקודות טובות שמוצא בעצמו פנ"ל, על-ידי זה עקר תקון התפילה, כי עקר התפילה הוא רק כשזוכה למצא בעצמו הנקודות טובות, בבחינת אצורה לאלהי בעודי פנ"ל.

כבר הקדמנו בתחילת ההלכה הזאת, שבה תלוי עיקר כל חיינו ממש, כל התחזקות בכל מצב, בכל מה שצריך לזכור את התורה רפ"ב, להתחזק ולהיות בשמחה ולנגן לה, הרי כאן בכל קטע ר' נתן פתח לנו איך הרבר הזה במהות שלנו, כמו בכלל ההלכה הזאת, מלמד לנו שמה שצריך למצוא את הנקודה טובה זה פשוט התעוררות השינה, וזה מה שכתוב בשו"ע שצריך להתעורר מהשינה בבוקר, בוקר זהו בוקר דאברהם מדת החסד, לעורר את השחר, את הנקודה טובה. ולכן פתח הרמ"א מיד 'שיויתי ה' לנגדי תמיד', שזהו כלל עבודת היהודי לזכור את ה' תמיד, וכך נוכל לקיים את זה, למצוא את ה' לדינו תמיד בכח הימין, כי מימיני בל אמוט. ובכדי לבאר ענין 'שחר' הקדים ר' נתן לפרש את הפסוק 'הקיצותי ועודי עמך' לא אירא מרבבות עם אשר סביב שתו עלי', אני לא מפחד מהם, כי אני מתעורר, הקיצותי ע"י 'העוד מעט' טוב שבי.

סדר בירור הטוב בארבע חלקי התפילה

וכאן באות ו' הוא מפרש שזהו סדר עבודת התפילה. ונקדים הקדמה קצרה שר' נתן לא מדבר כאן בהלכה זאת דרכי פסיכולוגיה ללמד איך לשמח את הנפש קצת, אלא שזהו כלל דרך ההתחזקות ובנין קדושת הנפש, וכל זה תלוי בסדר התפילה. כנודע מכתבי האריז"ל שבתפילה האדם צריך לקדש את העולמות, בקרבנות אדם מתחיל לקדש את עולם הזה, עולם העשיה, ע"י הקרבת הקרבן כמו שהיה בבית המקדש, ואח"כ בפסוקי דזמרה מתקנים עולם היצירה, וביצור עולם הבריאה וכו', אנו לא מבינים את העניינים האלה אבל זהו קדושת הנפש, עד זוכים לקבל עול מלכות שמים בקריאת שמע ולעמוד בתפילה. זה הרי סדר עבודת הבוקר. יחוד עם לבישת ציצית ותפילין ולפני כן ברכת השחר וברכת התורה, שכבר אמרו הראשונים שכל אדם הוא כמו כהן שנוטל ידיו ונכנס לעבוד עבודתו בבית המקדש.

וכך האדם מתחדש בכל יום להיות יהודי, וכמוכן שזהו ענין 'לקדש את העולם' להכניס קדושה בעוה"ז, לקדש עולמות עשיה יצירה בריאה אצילות ע"י תפילתנו, שאנו ממשיכים שפע חודש של מוחין ודעת. הדברים ידועים בררכי האריז"ל ועבודת ה'. וכל אחד ניגש לתפילה מתוך גישה אחרת, יש שרוצה לקיים מצות ק"ש ומצות תפילה, יש אחד שמחפש רביקות בהשית"ת מתוך התפילה. וכאן ר' נתן ניגש לסוגיה העמוקה הזאת ומאיר לנו שכלל דרכי ההתחזקות

ליקוטי הלכות ח"א דף ג' ד' השכמת הבוקר א אות ו - יב

שארם יתחזק ויאיר נפשו יש בו כמה בחינות, וזהו כל סדר עבודת היום. ובהמשך מפרש את זה בענין ציצית ותפילין וסדר הקרבנות.

הקדמנו שאדם יכול לתמוה על הקשר הזה, שלוקחים את סדר התפילה ואומרים שזהו סדר של התחזקות, נדמה שהוא קשר שלא ממש דומה, רק בדרך רמז. אך לא כך הם אמיתת הדברים, כי דברי ר' נתן הם פנימיות עומק אמיתת הדבר. כי מה שאנו צריכים לטהר את העולמות בכל יום בסדר התפילה, כל עניינו השראת הקדושה על האדם, היינו שיצא מהקליפות והחושך והריחוק, ויתקרב לה'. ובוודאי שיש בתפילה המשכה של מוחין ודיקות בה', להמליך את ה', ולראות גדולת ה', ולהתפלל, וכן עוד הרבה דרכים. אך הנה ר' נתן מלביש לנו את סודות התורה, פנימיות המצוה, ומראה לנו איך אנחנו נוכל ללכת בדרך הזאת, באופן פשוט ששייך לנו מאד. זהו הדרך הנפלא של ר' נתן שמלביש דברים עמוקים באופן ששייך לכל אדם, זה מה שהרבי רצה, כדי שיהיה דרך כלל אדם להתקרב לה' ולהתחזק.

שני דרגות בבירור הטוב שבנפש האדם, קרבנות וקטורת

וזהו בחינת סדר התפילה שבתחלה אומרים קרבנות וקטורת, שהם בחינת ברויים שמוצאין ומבשרין נקודות טובות אפלו מבחינת בהמיות מתכלית העשיה פירוש, כי זה עקר בחינת הקרבן להעלות מבהמה לאדם ענין הבירורים הוא יסוד גדול המבואר בכתבי האריז"ל והבעש"ט שזה עיקר עבודת האדם בכל דבר שהוא עושה, לברר הדבר ולהמליך את ה' בעולם. מציאות הבירורים מהפך בהמיות לאדם, מוציא את הרע, מה שמפריד מה', ולהעלות את הטוב, שזהו סוד הקרבנות. וכאן ר' נתן מגלה לנו שע"י המציאות הזו שאדם עובד על עצמו להתחזק, להתחזק להתחזק, לראות בעצמו שה' כן איתו. הוא ממש כמו מקריב קרבן שזהו סוג אחד של בירור, כהקרבת התמיד בכל יום, כי כובש את העצבות להיות בשמחה, הוא בחי' כבש התמיד.

ויש בירור יותר עמוק, שמברר מעומק הקליפות, והוא עבודת הקטורת, ששם החלבנה ובחי' י"א סממני הקטורת שהוא ענין היצר הרע והסתרה הגמורה, כשארם נופל מאד וקשה לו מאד. אך מתחדש להתחזק, זהו תיקון הקטורת אפי' מנפילה עמוקה בבחי' פושעי ישראל. וזה בחינת קטרת שהיו בהם חלבנה, והינו שמבשרין ומוצאין הטוב אפלו פושעי ישראל בבחינת חלבנה, וכמו שלמדו רבותינו זכרונם לברכה מזה (כריתות ו' ע"ב), כל תפלה שאין בה מתפלת פושעי ישראל אינה תפלה, כי עקר התפלה בבחינת קטרת על-ידי שמבשרין ומוצאין נקודות טובות אפלו פושעי ישראל בבחינת חלבנה פנ"ל וזה בחינת י"א סממני הקטרת, הינו יו"ד סמנים חוץ חלבנה, זה בחינת עשרה מיני זמרה שהם נעשין על-ידי שמבשרין ומוצאין הטוב שבפושעי ישראל בבחינת חלבנה פנ"ל:

כאן ר' נתן מבאר ענין עמוק, שעשרה מיני זמרה שעניינם מתבאר בלקו"ת סי' ח' כמה דרכים של עליית השיר שיתער לעתיד, והוא בחי' י' מיני זמרה חוץ מחלבנה, היינו גם כשארם כמעט אין לו ריח טוב, שהוא בחי' חלבנה, אך בכל זאת נשאר לו בחי' לבונה זכה שזה מכניע את החלבנה. והוא כמו קרבן.

בנין כתיבת ההלכה אינו כסדר התפילה, אלא עולה ויורד וחוזר ועולה מענין לענין

וטרם ניכנס לביאור הדברים, נזכיר בהסתכלות כללית על סדר כתיבת ההלכה הזאת. כי כאן באות ז' מאריך ר' נתן בענין תיקון התפילה שיוכל האדם לדבר דיבורים לפני ה', ולתקן התפילה, כי הדיבור בא מהדעת, כשאין מח ושכל אין לו דיבור. ובאות ח' מבאר ענין העלאת הדיבור ועבודת כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם, ואח"כ חוזר לפרש שזהו ענין פסוקי דזמרה שזהו ממש 'אזמרה' שם מתחילים להכניע העצבות להרגיש שמחת גדולת ה' ולקיים שוייתי ולדבר מגדולתו, וכך נכנס האדם לתוך יראת ה' ודיבקות. ובאות ט' מגלה ענין ברכת יוצר, ובזה מפרש ענין העמוק 'הבל פה שאין בו חטא', היינו שנבנה אצל האדם כחות וקדושה, שנקראים בלשון הספה"ק 'היכלות' שהם כחות וקדושה שהנשמה מתחילה לחיות, ויוצא מהמקום הזה שרואה את עצמו שבור ורחוק, ארבה, רואה את עצמו קרוב לה', ושם מקבלים עול מלכות שמים, כמו שנראה נפלאות באות ט', ועיקר המסירות נפש של האדם הוא ההתחזקות. באות י' ר' נתן חוזר להתחלה לפני התפילה, מה שמתלכשים בציצית ותפילין, שזהו גם ענין לבושים וקדושה שנעשים מהנקודות טובות, ובאות י"א הוא חוזר לפני כן, לברכות השחר, שלא עשני גוי, ומתוך דבריו מובנים כל שאר הברכות לאור ההתחזקות של אזמרה. ובאות י"ב חוזר לפרש את הענין ע"פ זמני השנה כמ"ש להלן. ועתה נשוב לאות ז' שכאן מתחיל לבאר שסדר תפילה פותח בענין הקרבנות, ומאריך שעיקר תיקון הקרבן הוא העלאה מבהמה לאדם.

ז) וכשֶׁאָנוּ אוֹמְרִים פְּרִשְׁתְּ הַקְּרָבָנוֹת בְּאֵלוֹ הַקְּרָבָנוֹס, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה, כֵּל הַעוֹסֵק בְּתוֹרַת עוֹלָה בְּאֵלוֹ הַקְּרִיב עוֹלָה וְכוּ', בִּי עֵקֶר תִּקּוּן הַקְּרָבָנוֹת הוּא בְּבַחֲנֵינָת הַדְּבִוּר לְהַעֲלוֹת מְדוּמָס צוּמַח חַי לְמִדְבָּר, אֲנוּ צָרִיכִים לְהִתְעוֹרֵר לִזֶה בְּכָל יוֹם, שֶׁאֲנוּ צָרִיכִים לְהַעֲלוֹת אֶת הָעוֹלָם, הֵינּוּ שִׁיהוּדִי הוּא הַיְחִידִי בְּעוֹלָם שֵׁשׁ לֹו לֵב וְנִשְׁמָה, אֲדָם שֵׁשׁ לֹו שְׂכָל וְאִמוּנָה בְּרָאשׁ, זֶהוּ יְהוּדִי, שִׂיּוּדָע מִהַשִּׁי"ת וּמִתְרַבֵּק בְּתוֹרָה, וּמִי שְׁמִתְקַשֵּׁר לְצִדִּיק, יֵשׁ לֹו אִמוּנָה מְבוֹרֶרֶת מֵאֵד, וְאִזּוֹ יוֹכֵל לְחַיּוֹת עִם הַדְּרָכִים שֶׁהָאִרְי"ל מֵרָאֵה לָנוּ מֵהוּ עֵיקֶר עֲבוּדֵינֵנוּ, שֶׁהוּא עֵינֵן הַבִּירוּרִים וְהַהֲעֲלָאָה, וְר' נָתָן חוֹזֵר עַל זֶה כְּרִי שֶׁנִּזְכָּר אֶת הַדְּבִוּר הַזֶּה, שֶׁעֵיקֶר הָאֲדָם הוּא שִׁיעֶשֶׂה בִּירוּרִים.

כשחושב שאין בו טוב, הוא כאילם בלי דיבור, ה' אומר לו 'השמעיני את קולך'

ועיקר הבירורים הוא שאדם יברר מקודם את עצמו, את נפשו, מתוך הבלבולים. ועיקר הבירור הוא מדרגא לדרגא, מהדומם יוצא צמחים, והבהמה אוכלת את הצומח, ואדם אוכל את החי, הרי כל המדרגות נתעלו. כי הנקודות טובות כשעולין ממקום שעולין ממדרגות התחתונות העקר הוא שיעלו לבחינת דבור, כי מתחלה כשאין נתברר ונכר הטוב מחמת הרע שחופה עליו, אזי הוא בבחינת אילם שאין לו דבור, בבחינת (תהלים ל"ט) נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשִׁיטִי מְטוֹב וְכוּ', כשאדם חושב שאין בו טוב, הוא בחי' אילם. וכשמגלין את הטוב כנ"ל אזי עקר התגלות הטוב ועליותו הוא בחינת הדיבור וזה בחינת (שיר השירים ב') יוֹנְתִי בַחֲגִי הַסֶּלַע בְּסֶתֶר הַמְּדִרְגָה, זֶה בַחֲנֵינָת הַנְּקִדָה טוֹבָה שֶׁהִיא בַחֲנֵינָת יוֹנָה תַמָּה שֶׁתַּמְיָמָה עִם בֵּן זוּגָה וְאֵינָה מִנְחַת אוֹתוֹ לְעוֹלָם וְכוּ', זֶהוּ עֵיקֶר הַקְּשֵׁר שֶׁלָנוּ עִם הַשִּׁי"ת, ר' נָתָן קוֹרֵא לְכָל נְקוּדָה טוֹבָה, כְּמוּ יוֹנָה תַמָּה שֶׁדְּבוּקָה תָמִיד לְהַשִּׁי"ת, אִפִּי הוּא בְּעַמְקֵי הַקְּלִיפּוֹת. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (מדרש שיר השירים ד') בִּי הַנְּקִדָה טוֹבָה שֵׁשׁ בְּכָל אֶחָד אֶפְלוּ בְּהַפְחוֹת שֶׁבְּפִחוֹתֵים הִיא דְּבוּקָה תָמִיד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעוֹלָם בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא, וְכִשֶּׁהִיא נוֹפְלֶת ח"ו בְּעַמְקֵי הַקְּלִפּוֹת הַמְּקִיפִין אוֹתָהּ מְכָל

ליקוטי הלכות ח"א דף ג' ד' השכמת הבוקר א אות ו - יב

צד בחינת יונתי בחגי הסלע בסתר המדרגה בתכלית ההסתרה, צריך להתחבא מהנשר, כי הוא במצב מלחמה, שם מתגלה הנקודה טובה, אזי השם יתברך אומר לה (שם), "הראיני את מראיך השמיעני את קולך פי קולך ערב ומראיך נאווה", כי אף-על-פי שאתה בסתר המדרגה, אף-על-פי-כן אתה בעצמך נאווה מאד בבחינת שחרה אני ונאווה כנ"ל, ועל-כן תגלה את עצמך ותראה את מראיך, כי עדין אתה נאה, כי הנקדה טובה נאווה תמיד, ועל-כן 'הראיני את מראיך השמיעני את קולך', הינו שתגלה ותמצא מראות יפי הנקדה טובה, ועל-ידי זה 'השמיעני את קולך' פי על-ידי זה זוכין לדבור, פי אז יכולין לדבר להודות ולהלל להשם יתברך, פי מקדם לא היה יכול לדבר כלל כנ"ל הרי שהנקודה טובה צריכה להתברר עוד שתתעלה בבחינת הדיבור, שיוכל לעשות עבודה לפני ה' כמו שצריך, בדברי תורה ובדברי תפילה.

וזהו בחינת (שם ח') היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני ופרש רש"י, 'היושבת בגנים', בין האמות וכו', ופי' בזה"ק, היושבת בגנים - בגנותא דגלותא, החברים הם אלו שזוכים לקום בחצות, הנשמות שיושבים בגן עדן, והשי"ת רוצה לשמוע הקול שלנו, כי העיקר לצאת מבחי' בהמה שאין לה דיבור, הינו בחינת הנקודות טובות, שהם יושבים ומנחים בין האמות, שהם התאווה רעות ופגמים וכו', שהם בחינת או"ה כמובא במקום אחר (סימן לו ח"א) והשם יתברך מתאווה לקולם וזהו 'חברים מקשיבים לקולך השמיעני', פי השם יתברך מתאווה שיתגלו הנקודות טובות וישמיעו את קולם בזמור והלל להשם יתברך כנ"ל וזה בחינת הקרבן שמעלין הנקודות טובות לבחינת מדרב כנ"ל ועל-כן העוסק בתורת עולה כאלו הקריב וכו', פי עקר תקון הקרבן הוא בבחינת הדבור כנ"ל: כי העיקר הוא לגלות דיבור וקדושה, דיבור הוא בחי' מלכות, אתערותא דלתתא.

ר' נתן בתוך הלכה פשוטה זאת, הוא כולל עניינים עמוקים כאלה, והכל בשביל שנקיים את זה, ונתחזק עם נקודות טובות, נתחדש בלימוד התורה, ודברי תפילה והתבודדות. וכך נצא מבחינת אילם, זהו תחילת סדר התפילה באמירת הקרבנות, שצריך מאד להזהר באמירתם, שכל דיבור ודיבור הוא בחי' יציאה מבהמיות. וכמוזבן שכלול בזה גם ההתחזקות בדברי תורה והתבודדות, וכל זה בא ע"י שמתעורר בנקודות טובות, שרק כך יוכל לדבר דיבור לפני ה'.

ע"י עבודת הכהן להכניע הרע ולהעלות הטוב, נתגלה הניגון ושירת הלויים

ח) וזה בחינת (מגילה ג') כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם, בעבודת הקרבן, כולם השתתפו ביחד, גם ישראל עמדו וקראו במעמדם, פי עקר תקון הקרבן, שהוא למצא ולברר הנקדה טובה מתוך הפסלת מבחינת הבהמיות, הוא על-ידי הכהן איש החסד, פי על-ידי שמשטה כלפי חסד ודן לכף זכות, על-ידי זה מוצאין נקודות טובות בכל מדרגות התחונות, שזהו בחינת הקרבנות כנ"ל, ועל-כן כל תקוין הקרבן נעשין על-ידי הכהן איש החסד, שהוא בחינת אברהם, כמו שפיתוב (תהלים ק"י), "אתה כהן לעולם" וכנ"ל ועל-ידי זה נעשין נגונים כנ"ל וזה בחינת לוים בדוכנם שהיו מנצחים בשיר על הדוכן בשעת הקרבת הקרבן, פי על-ידי בחינת הקרבן הנעשה על-ידי הכהן איש החסד, שזהו בחינת שמברין ומוצאין טוב על-ידי שמשין כלפי חסד, על-ידי זה נעשין נגונים כנ"ל וישראל במעמדם שהיו עוסקין בתורה, זה בחינת הדבור שעל-ידי זה היו מעלים הטוב להדבור, שזה עקר עלייתו כנ"ל, כי כשנקריב הכהן איש החסד את הבהמה, הוא מכניע הרע שלח ומעלה הטוב, ע"י שמעורר נקודת הטוב, בחי' חסד. כל אחד מביא את נפשו את הבהמית הכלולה בתוך הבהמה, ושם יש כהן איש החסד, הכח של רבינו, והוא

מעלה את הטוב, וכך נעשה ניגונים, כי כל קרבן צריך שיר, הכהן הכניע הרע והעלה הטוב, והלוי מגלה את השיר, וישראל עוסק בתורה, כי נתגלה הדיבור ויצא מבהמיות.

ועל-כן היו אנשי המעמד קורין בפרשת בראשית (תענית כ"ו) ובפרשת האזינו כי מעשה בראשית עקרו על-ידי ברור הטוב, בבחינת ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית וזה בחינת כי טוב הנאמר בכל ששת ימי בראשית, כי קדם תקון מעשה בראשית נאמר (בראשית א'), "והארץ היתה תהו ובהו וחסך" זה בחינת התגברות הרע שחופה על הטוב, והתקון היה על-ידי בחינת (שם) ורוח אלהים מרחפת-דא רוחו של משיח, שהוא בחינת הטוב, כי כל הנקודות טובות שמוצאין בכל אחד מישראל, זה בחינת התנוצצות משיח, זהו הכח של הרבי, כח הצדיקים שמגלים לנו, איך ה' איתנו תמיד, ודנים אותנו לכף זכות תמיד, ומגלים לנו שזהו עיקר העבודה שנתחזק עם הטוב שבו, טוב בחי' משיח, כי עקר הטוב הוא משיח, בחינת משה, בבחינת (רות ג') והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ועל-ידי בחינת רוח אלהים, רוח טובה, בחינת רוחו של משיח, על-ידי זה עקר קיום ובנין העולם.

ר' נתן מבאר כאן ביאור יסודי מאד, שכל עבודת המקדש היה ענין בירור הטוב מן הרע ע"י כהנים לויים וישראלים, וזה שייך גם אצלנו בכל פעם שאנו מתחזקים בעבודת ה' בכמה בחינות, עד שבאים לעסוק בתורה ולעזור הניגון. וזהו כל ענין מעשה בראשית, יש מים, יש אור, דומם צומח חי מדבר, יש מציאות העולם, ומבואר בדברי רבינו בכ"מ שעבודתנו הוא לחדש מעשה בראשית בכל יום, ע"י דיבורים של תורה ותפילה, אנו ממליכים את ה'. זהו חידוש מעשה בראשית. כי מעשה בראשית בעוה"ז אינו מתוקן ומבורר, נקרא 'נגה', אינו רע, אך אינו טוב. ובמחשבה אחת, בדיבור אחד, הכל מתהפך להיות טוב. זה מה שר' נתן מזכיר כאן.

שורש העבודה והגאולה לברר הטוב, ובזה לחדש מעשה בראשית

ר' נתן מוסיף כאן עוד נקודה חשובה, מהיכן נקח כח לברר מעשה בראשית, רק ע"י שאדם חי בדרך של אזמרה, ודן הכל לכף זכות, הרי כמו שה' ברא את הנפש שלי, הוא גם ברא כל דבר בעולם, והוא ברא את העולם בטוב, במעשה בראשית נאמר טוב, ואני צריך לברר את הטוב שבו. כשאני אוכל ושותה יש לי כח ללמוד, הכח הזה עולה להיות במחשבה, ואח"כ העולם מתברר יותר ויותר. כי בתחילה מבררים הבהמיות ע"י איש החסד, היינו שיודע שיש בעולם טוב, ואל תשאל איך אני יכול לברר, כי זהו יסוד הבעש"ט לדון את העולם לכף זכות. בוודאי שהעיקר זה לעסוק בתורה ותפילה ועבודת ה' כל חד לפי דרכו, לשמור מצוות וש"ע, אך פנימיות הענין עבודת האדם הוא לברר, למצוא את הטוב בכל דבר, להעלות את הנקודות. ובזה יש לעלות מדרגא לדרגא עד שהוא תופס את זה.

אך הכלל הוא שבכל תפילה צריך להגיע לזה, שבהתחלה מכניעים את הבהמיות, להעלות את הנקודות של טוב, ונעשה אזמרה, דביקות ושמחה, ואז 'ישראל כמעמדם' שנפשו נתעלית. וזוכה לחדש חידוש מעשה בראשית ונהיה עולם אחר, ורואה בעולם רק השגחת ה', שמחה ופנימיות בכל דבר. וזוכה לשבר את הכיסוי, את הנגה, את האהבות הנפולות והיראות הנפולות, ומשתנה מאד, ונכנס בעבודת ה', וזוכה לעניינים של דביקות בה', והסתכלות בשכל ופנימיות, כמו ששייך. והכל מונח פה בכמה מילים שר' נתן מדבר על חידוש מעשה בראשית שאנשי המעמד היו קוראים בפרשה זאת. וזהו כלל ענין הגאולה, אם יגאלך טוב, זהו אורו של משיח,

ליקוטי הלכות ח"א דף ג' ד' השכמת הבוקר א אות ו - יב

כח הצדיק שמגלה לנו את הדרך המופלא הזו, יסוד שאנו יכולים לעשות את זה, ועי"ז אנו מקושרים לדברים הנפלאים שמתגלים בזה"ק ובבעש"ט, לברר הכל ולהיות דבוק בה' בכל פעם. וזהו עיקר קיום בנין העולם.

גם שנפל לתוהו וחושך, כשיתחזק עם הטוב שבו, יהי אור

ועל-ידי זה, על-ידי הנקודות טובות שמוצאין מתוך תהו ובהו וחושך, על-ידי זה (בראשית א') "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אור וַיְהי אור וכו'". מקודם היה תהו ובהו וחושך, אך כשהכניע את הרע, הרע נפל ומתבטל, כי מתעורר הקדושה והרביקות בה', מתעורר הרצון להיות יהודי ולעשות תשובה. אם אדם מסתכל על הטוב הזה, הוא נמשך לשם. ובוודאי שזה צריך להיות בתוך הגדרת התורה, שהוא רוצה להיות טוב, לשמור על הלכות התורה, ומתקשר לאנשי אמת ההולכים בדרך התורה, ושב בתשובה לתקן התאוות, ולעסוק בתורה ותפילה באמת, ובפשטות לקיים כל הלכה, וכך להכנס בדרכי עבודת ה' שמבוארים בספרי רבינו.

הגם שעובר עליו מה שעובר, צריך לדון עצמו לכף זכות, העיקר שהוא רוצה ואזי (שם), "וַיִּבְדֹּל אֱלֹהִים בֵּין הָאור והחושך וכו'", כי על-ידי הנקודה טובה נכנס באמת לכף זכות ואזי נתגלה האור ונבדל ונפרש החושך מן האור הרע מן הטוב וכו' וכנ"ל. נמצא, שעקר מעשה בראשית על-ידי שמוצאין ומבררין הנקודה טובה פנ"ל זהו עיקר הריבורים המופלאים של ר' נתן שהקדמנו להדיגש לראות אור המופלא, שעיקר מעשה בראשית הוא ע"י שאנו מבררים הנקודה טובה.

וזה בחינת (עיין בהקדמת התיקונים) ציוּרָא דְמִשְׁכְּנָא כְּצִיּוּרָא דְעוֹבְדָא דְבְרָאשִׁית, כי המשכן הוא גם כן מבחינת הטוב שנתברר וכו' פנ"ל, שהוא מהתבררות הנקודות, כסף זהב ונחושת שכל אחד הביא, ונתבררו הגוונים, נקודות טובות שבנו בנין המשכן המבורר, זהו ציור מעשה בראשית, אותו הרבר, כי כשה' ברא את העולם רצה שיהיה עולם חי, לא בנינים שבורים, ואנחנו עושים את זה בכל יום מחדש. ועל-כן היו עוסקים אנשי המעמד שהיו עומדין על הקרבנות במעשה בראשית, היינו בירור הטוב, כי הקרבן הוא בבחינת מעשה בראשית, שהוא בחינת ברור הטוב וכו' פנ"ל ועל-כן היה הקרבן נעשה במשכן או בבית המקדש, כי המשכן והבית המקדש הם גם כן בנינים על-ידי ברור הטוב וכו' פנ"ל וזה בחינת (דברים ג') הָהָר הַטוֹב הַזֶּה הַנֶּאֱמָר בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הַהוּר הַטוֹב, הוא כח השראת קדושה, כח של רבינו וספריו, כח של בית המקדש. לכן אנו מתאבלים כל יום על ביה"מ"ק, כדי שיתגלה שה' כן איתנו, נראה בשמחתה, ונחזור להיות קרובים לה' ע"י בירור הנקודות טובות.

הנקודה הטובה מהפכת מהסתרה ותוכחה, לשירה וזמרה

וזה בחינת פְּרִשְׁת הַאֲזִינוּ שְׁהִיו קוֹרִין אֲנָשִׁי הַמַּעֲמָד, כי פְּרִשְׁת הַאֲזִינוּ היא השירה שהבטיח משה רבנו, שעל-ידי השירה הזאת לא תשכח התורה, כמו שכתוב (שם ל"א) וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת וכו', שְׁאֵפְלוּ בְתַכְלִית הַהִסְתָּרָה בְּחִינַת (שם) וְאֵנְכִי הַסְתַּר אֶסְתִּיר תַּהִיָּה הַשִּׁירָה לְעַד, הגם שהיא תוכחה ולא שירה, עכ"ז נקראת שירה, כי היא תוכחה שמתהפכת להיות שירה, מדבר מכל הנסיונות שיש בעולם, ומתגלה שה' רואה את המאמץ שלנו, את הטוב שבנו. כי השירה מרמזת שְׁאֵפְלוּ אִם יִשְׂרָאֵל רְחוּקִים מְאֹד מֵהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַהִסְתָּרָה, אף-על-פי-כן הם קרובים אליו יתברך, כי עדין נמצאים בהם אפלו בהפחותים נקודות טובות וכנ"ל וזה בחינת (שם ל"ב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב וכו' יִמְצָאוּהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר, שְׁאֵפְלוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וְבָתְּהוּ מוֹצְאִין חֵלֶק ה'

עמו, הינו בחינת נקודת טובות, שהם בחינת חלק ה' עמו וכו' אפי' אני רחוקים מאד, ממש בתוהו ילל ישימון, אעפ"כ מוצאים את הנקודה טובה, כי חלק ה' עמו, ועל-כן קורין בפרשת האזינו על הקרבנות וכו"ל, כי על-כן נקראת פרשת האזינו שירה, כמו שכתוב, "וענתה השירה וכו'", כי מהנקודות טובות הנ"ל שמוצאין בארץ מדבר ובתוהו וכו' כנ"ל, מזה נעשה שירה ונגון כנ"ל.

בכה ההתחזקות לברר הבהמיות, זוכים לפתוח פה ולב לנגן ולזמר לה' בפסוד"ז

כאן ר' נתן חוזר לסדר התפילה, לאחר שביאר שבקרבנות נכלל כל ענין בירור הבריאה וחיודוש העולם, וכל ענין האזינו, להפך הירידה גדולה לעליה גדולה ולשיר, עתה חוזר לסדר התפילה, שע"י הקרבנות נתגלה ניגון ושיר, הלוואי שה' יעזור לנו שנזכה בכל יום להביך לב באמירת הקרבנות עד שבפסוקי דמרה והודו ומזמור שיר וכו', ה' מלך, ברוך שאמר, נתחיל להתעורר מאד לזמר לה', לראות עולם מחודש, עולם שאנו יודעים את הטוב שלנו, שה' רוצה לשמוע את השירה וזמרה שלנו, ה' רוצה שנגלה את הטוב שבעולם שהוא ברא, ואז נתחיל להתפלל בניגונים והזמירות. ואחר אמירת הקרבנות וקטרת, שהם בחינת שמבררין ומוצאין נקודות טובות אפלו במדרגות התחתונות מאד כנ"ל אחר כך אומרים פסוקי דמרה, כי על-ידי הנקודות טובות הנ"ל, על-ידי זה נעשין נגונים, בחינת אומרה לאלהי בעודי, 'אומרה' דיקא כנ"ל וזה בחינת פסוקי דמרה, שהם בחינת הזמירות והנגונים שנעשין על-ידי שמבררין ומוצאין נקודות טובות שבמדרגות התחתונות כנ"ל ועל-כן אומרים בתוך פסוקי דמרה פסוק אומרה לאלהי בעודי הנ"ל וכו"ל: כלל הדבר שרבינו אומר שבלי להתחזק אי אפשר להתפלל.

בכה התבררות הנקודה טובה, זוכה כל אחד ל'הבל פה שאין בו חטא' - הטוב המבורר

ט) ואחר כך אומרים ברכת קריאת שמע ומברכין להשם יתברך על חידוש מעשה בראשית שמחדש בטובו בכל יום תמיד, זה בחינת מעשה המשכן שנבנה מהטוב הנ"ל כנ"ל, כי ציורא דמשכנא כציורא דעובדא דבראשית כנ"ל ושם עקר תקון התפלה, כמו שכתוב (ישעיה נ"ז), "כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים נאם ה' אלהים מקבץ נדחי ישראל וכו'" כי עקר בנין בית המקדש הוא על-ידי שהשם יתברך מקבץ נדחי ישראל על-ידי שמוצא גם בהנדחים והאבדים נקודות טובות ומקבץ אותם אל הקרשה ועל-ידי זה הטוב שיתקבץ בעת ביאת הגאל במהרה בימינו, על-ידי זה יהיה בנין בית המקדש בחינת החר הטוב הזה כנ"ל. ושם עקר תקון התפלה כנ"ל, כי עקר התפלה הוא רק על על-ידי זה, על-ידי הטוב שמוצאין כנ"ל ועל-כן קדם התפלה אומרים קרבנות ופסוקי דמרה, דהינו שמבררין הנקודות טובות וכו' ומזה נעשה נגונים וזמירות כנ"ל ואחר כך בונין מזה משכן, ששם עקר תקון התפלה וזה בחינת ברכות קריאת שמע, שהם בחינת היכלות דקדושה, בחינת משכן, בחינת בית המקדש, שהם הם היכלות דקדושה, ועל-כן אומרים אז, ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, כי ציורא דמשכנא כציורא דעובדא דבראשית כנ"ל ומשם, מבחינת המשכן, מקבלין התנוקות הבל פיהם שאין בו חטא.

מתוך דברי מהרנ"ת כאן, נוכל להבין דברי רבינו בסי' רפ"ב, שהצדיק בונה משכן מהנקודות טובות, ועי"ז כל ילד נכנס לקרוא בתורה ויש לו הבל פה שאין בו חטא, בפשטות מובן שהילד מתחיל מפסוק ויקרא, א זעירא, נקודה טובה שע"ז מתחילים. אך איך זה מתקשר למה שהצדיק בונה משכן שאין בו חטא? לפי דברי ר' נתן כאן שההכנה לק"ש הוא ברכת יוצר.

ליקוטי הלכות ח"א דף ג' -ד' השבמת הבוקר א אות ו - יב

ובזה"ק פ' בראשית ופ' פקודי מבואר כלל ענין ההיכלות, זה לא דבר שנוכל להבין, אך כלל הדבר שע"י שהארם מברר את הטוב, אח"כ זה עולה נעשה מזה משכן דקדושה. כמו במשכן שלוקחים מחצית השקל ונותנים נדבת לב, ואח"כ בונים עם זה. כך בכל יום ע"י עבודת ה' בשחר, זהו אבני הבנין של משכן חרש שבאותו יום, מלאכים מתחדשים לומר שירה בזה היום מחדש, העולמות מתעלים בזה היום מחדש, כולם מקבלים אתערוותא דלתתא, בחי' מ"ן, וזה גורם אתערוותא דלעילא מלמעלה למעלה, שזהו עיקר דרך הרביקות בה'.

לכן נתבונן לדברי ר' נתן, שמגלה לנו כאן מהו ענין 'הכל פה שאין בו חטא', לא רק ילד קטן שלא חטא, אלא גם אדם מבוגר, כשמתגלה חלק הטוב שבו, הוא כמו ילד שאין בו חטא, כמו ילד שנולד מחדש. כי תחילה לא היה לו דיבור, והנה זכה לדיבור פה, הכל פה שאין בו חטא, בחי' משכן, כמו שארם לומד, יש לו חידושי תורה ומח, האמורה תפס אותו, זהו היכלות דקדושה דברכת יוצר, בשבת זה היכלות יותר עליונים, ההיכלות הם דרכי השגות ה', זהו עיקר מציאות נשמת האדם.

בזה נבין מהו הדרך שבונים את הנפש, בתחילה בקרבנות לברר הטוב, אח"כ לומר ולנגן, ואז מתגלה עצם הטוב, ברכות יוצר, רואה איך ה' מחדש מעשה בראשית, רואה מציאות ציור עבודת המלאכים באהבה ויראה, רואה שכל הבריאה כולה זה אהבה ויראה, וניגש לקבל עול מלכות שמים. עד גאל ישראל, זהו מציאות האמונה והאמת שמתעורר בנפש האדם, עד שבא לעמוד בתפילה לפני ה'.

כמה דרגות בבנין הנפש ע"י התבררות הטוב שבו

נשים לב איך ר' נתן גילה לנו כאן נוראות מהו ברכת יוצר, ואיך הענין הזה מלמד אותנו עוד דרגא בתו' רפ"ב, תחילה ביאר כמה דרגות בבירור הקרבנות, שהדיבור עולה, וחידוש מעשה בראשית, והאזינו להפך תוכחה לשירה, אח"כ בפסוד"ז גילה התחדשות הניגון, שהארם מתחיל לברר הביירוים, להוציא הרוח טובה מתוך הרוח נכאה, אח"כ נעשה היכל, כמו בית מלא אור, שיכול לגור שם, המח שלו נמצא שם, הלב שלו שם, מלא שמחה ומשמעות. כי בירור הטוב נעשה ממנו היכלות, שזהו מציאות הנשמה של האדם, כי עולם הבריאה הוא מקום הנשמות.

וכאן ר' נתן ממשיך בחידוש יותר מופלא מאד, שזהו בחי' ק"ש וְזֶה בְּחִיַּת קְרִיאַת שְׁמַע, בְּחִיַּת (דברים ו') וְשִׁנְנָתָם לְבָנֶיךָ וְכו' וְלִמְדָתָם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם וְכו', כִּי עִקַּר בְּחִיַּת קְרִיאַת שְׁמַע הוּא מְבַחֶינָה הַטּוֹב שֶׁתְּבַרֵּר בְּנִי"ל כִּי ע"י בִּירוּר הַטּוֹב הָאָדָם יוּכַל לְדַבֵּר תְּמִיד בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְחֵי בְּאוּר שֶׁל תוֹרָה, וְלֹא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא רְחוּק מֵה', רַק יוֹדֵעַ שֶׁהוּא קְרוֹב לָה', וּמְקִיִּים אֶת הַתּוֹרָה וְהוּא שִׂמַח, וְהוּא מֵלֵא חִידוּשֵׁי תוֹרָה. אִיךְ זֹכִימִים לְזֶה? ע"י הִיחוּד שֵׁישׁ בְּקָשׁ, שׁ, כְּמִבּוּאָר בְּאַרִיז"ל וּבִזְהַ"ק הִיחוּד הַגְּדוֹל שֵׁישׁ בְּשִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל ה' אֶלְקֵינוּ ה' אַחַד, שֶׁכֵּל יְהוּדִי מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לָה' בְּצַעֲקַת ה' אַחַד. וּמִבּוּאָר בְּדַבְרֵי הָאַרִיז"ל בְּאֵר הֵיטֵב, שְׁבִזְמֵן ק"ש ע"י מְסִירוֹת נַפֶּשׁ שְׁחֹשֵׁב שֶׁאֵם יַעֲבֹר גּוֹי לְהַעֲבִירוֹ עַל הַדָּת, יִקְפּוֹץ לֹאשׁ בְּמִסִּירוֹת נַפֶּשׁ, סְקִילָה שְׁרִיפָה הַרְג וְחִנְק, וְצִרִיךְ לְחֹשֵׁב מֵתִי יֵבֵא לִידֵי וְאַקְיָמֵנו, כְּמ"ש רִבִּיה"ק.

ר' נתן אומר כאן חיזוק עצום, כשאדם שבור, אין לו כח להתחזק, כמעט אין לו רצון, אך חושב אני רוצה כן להיות קרוב לה', יש הרבה דמיונות שמרחקים אותו, הרבה נסיונות יש בעולם,

ובתוך האדם בעצמו, מחלוקות, ומה שנעשה עם האדם, לא יכול להתחזק. אלא שפשוט מוסר נפשו על ההתחזקות.

כן כן, זה נשמע מצחיק, שם מדובר על מסירות נפש באש לההרג על קידוש השם, ופה מדברים על מסירות נפש לחיות, מסירות נפש להיות בשמחה,, ועל-ידי זה נתייחד קדשא בריך הוא ושכינתיה על-ידי העלאת מ"ן, שמתפארת השכינה, כביכול, חזי כמה ברא קאתינא לגבך כי החיזוק שמוצא את הטוב שבו, זה עולה למעלה, ונתעורר היחוד, כמ"ש בזה"ק שכשאדם עושה נחת רוח, זה עולה למעלה, וכולם אומרים, תראה איזה אוצרות הוא מביא למעלה בשמים, מה שאף אחד לא יכול להביא, וכל זה ע"י אזמרה וכל זה על-ידי מה שמוציאין נקודות טובות אפלו בפושעי ישראל, כי זה בחינת העלאת מ"ן להעלות הקדשה מעמקי עמקי הקלפות ובזה מתפארת ביותר ויותר, כי זה עקר כבוד השם יתברך, כמו שכתב רבנו ז"ל כמה פעמים, כמו שכתוב בזהר (יתרו דף ס"ז), בד אתי יתרו דידיקא כרין איסתלק ואיתייקר שמא רקוב"ה עילא ותתא כי דיקא בשנתרוממו ונתעלו הנקודות טובות שהיו מנחים למטה מאד בזה דיקא מתפארת השכינה, כביכול, ביותר ועל-ידי זה נתייחד קוב"ה ושכינתיה בחינת ה' אלהינו ה' אחר פידוע וזה בחינת (שמות כ"ו) והיה המשכן אחד, שנכללין כל הנקודות טובות באחדותו יתברך כך כשאדם מוצא בעצמו נקודות טובות, גם מוצא בשני, וזהו עיקר היחוד קוב"ה ושכינתיה שצריך לחשוב מסירות נפש, הנה אחד מהביאורים הנפלאים שיש בהלכה זאת, שעיקר המסירות נפש היינו שמקבל על עצמו תמיד להתחזק בנקודה טובה שבו, וגם ברגע זה, ועי"ז נתייחד קוב"ה ושכינתיה, ומתגלה אחרות ה' ונמשך עלינו לב חרש, ומוחק חרשים, והתחדשות גדולה להכיר את ה', זהו מקור כל החיות שלנו, שבאמצע ברכות יוצר שאנו בונים את ההיכלות ע"י הבירורים, שמתחיל להרגיש שיש בו טוב, מזה נעשה התגלות של טוב נפלא, שזהו ידיעת אחרות ה' שזהו כלליות כל עבודת ישראל.

ואז מתחילין להתפלל התפלה של י"ח ומתחילין, אדני שפתי תפתח וכו' כי על-ידי כל הנ"ל, על-ידי זה דיקא יכולין להתפלל על-ידי שמוציאין הטוב ועושין משכן וכו' פנ"ל ואז יכולין לפתח פה לדבר, כי זה עקר עליית הטוב שיעלה לבחינת דבור ועל-כן מבקשין על זה אדני שפתי תפתח וכו': כי בזמן התפילה, בונה האדם את המלכות, ומקבל את שלימות היחוד קוב"ה ושכינתיה שיש למעלה, להמשיך על העולם אמונה ורעות וכל הברכות. שזהו עיקר תיקון כל יום ויום. וכל זה ע"י ההתחזקות הזה, ואז יכול להכנס ולומר אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב, כל אחד לפי עניינו, כמה שהוא מתחזק, זהו הקשר הישיר שיש לנו עם השי"ת, אזמרה לאלקי בעודי, רגא אחר רגא, ואז יוכל להתפלל, ונתגלה בחי' המשכן וקדושה, ותכלית תיקון העולם וביאת המשיח.

(י) וזה בחינת לבישת בגדים שצריך לאחוז המלבוש בצד ימין ולעולם יגביר הימין על השמאל כי העקר תלוי בבחינת ימין, דהיינו על-ידי שמיטה כלפי חסד ומוציא בעצמו איזה נקודות טובות ועל-ידי זה מתעורר מהשנה פנ"ל ועל-ידי זה נעשין לבושין להלביש את נשמתו שהייתה ערומה עד עכשיו כל זמן שלא נתגלה הטוב בעת שהיה בבחינת שנה

כאן חזר לדבריו באות ו' שבכל לילה בזמן השינה, השכינה מבררת בירורים, היינו שהקדושה

יורדת לתוך חשכת הלילה כדי לתקן את הדברים הירודים, כמו שהנשמה ירדה לגוף בעוה"ז לצורך זה, שזהו הכלל הגדול של הבריורים, שהוא סוד פנימיות הדבר למה אדם אוכל ומתפרנס, הכל זה לברר חלקי השכינה.

לשבור את חשכת הלילה, את פינת הריחוק שבנפש, ולעורר ניגון של חן אמיתי

וכן במצב הנפשי של האדם, יש זמנים שהוא מתעלה, הוא בשמחה, בשכל, הוא מאיר, ויש זמנם שהוא יושן, מתבלבל, שולט עליו איזה רוח קשה, רוח נכאה, חושך, אבל זה לא סתם שנפלת לחושך, השכינה מבררת בירורים, ירדת לאיזה מקום כדי לברר משהו. זהו דרך העולם. והוא ענין פנימי ועמוק מאד. ירדת כדי לתקן. התיקון הוא ע"י 'אזכרה נגינתי בלילה ויחפש רוחי', לברר את קצת הטוב, שכן יש לי משהו טוב, אע"פ שהוא מסתכל ורואה את עצמו כמה הוא רחוק, כמה הוא לא בסדר, כל אחד לפי מה שהוא, ולא עוד אלא שלפעמים יש אנשים שגורמים להזכר במחלוקות, בושות, וחסרון ההצלחה, זהו בחי' לילה. ובתוך הלילה צריך 'עם לבבי אשיחה', לקום בחצות, לפנות בוקר, שם לדבר עם ה'. לחפש את הרוח הטובה.

ומבואר בדברי רבינו בסי' נ"ד שזהו התגלות היר, ניגון, וכך זוכה לזכור את התכלית ולא לשכוח אותו. וזהו סדר הלילה והיום שבכל יום ויום, וזהו הלימוד העיקרי שיש בהלכה הזאת, שבחינת השינה שייך תמיד. וכל יום שייך שאדם נופל לשינה וצריך התעוררות השינה לקום מחדש, היינו ע"י שמוצא בעצמו נקודה טובה, שיקום בבוקר לעורר השחר, לעורר את החן האמת שיש לו לפני ה' אפי' שזה שחור מאד, לעורר את האמת הזאת, ויחיה את עצמו, כי הנקודה טובה הזאת היא ממש אלקות, הוא אחדות השם וטוב אמיתי שאתה רבוק בטוב. כמו שכתוב 'טוב השם', אתה רבוק בה', במציאות של טוב, וצריך לראות להעלות את זה עד שזה יחיה וישמח אותך, ויאיר עליך, ואז מתעוררים מהשינה והנפילה, ונעשה בירור ותיקון גדול.

הלכה זאת מבארת שזהו עבודת האדם תמיד, בכל פעם שעובר עליו מצב הזה, וכך הוא סדר העולם שבכל יום נהיה לילה וחושך, עד שבחצות הלילה מתעורר רחמים ואדם יכול לקיים 'עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי' ובבוקר השמש יוצאת, מתגלה בוקר דאברהם, לכן צריך אדם לעורר את השחר, היינו לעורר את הטוב שבו.

ותחילת היום הוא בלבישת בגדים על הגוף, זה לא דבר פשוט בגדים של יהודי, ועיקר בגדים דקדושה הוא ציצית ותפילין. וכאן באות י' ואות י"א ר' נתן מלמד אותנו איך לומר ברכות השחר, איך ממש הביאור והפירוש הוא שאנו מברכים את ה' בכמה דרכים על מציאות הנקודה טובה שהתברר.

חסרון ישוב הדעת הוא מחמת שנפשו ערומה, ואינו מלוכש במציאות הטוב

כי כשאדם נופל ברעתו בחלישות הדעת מכל מה שעובר עליו הן ברוחני והן בגשמי, וגם כשהוא כן מצליח בפרנסה וברוחניות, אבל יש הרבה פעמים בפינת הנפש, בסדר אני מצליח פה ושם, אבל רואה שהנשמה שלו ערומה, כי לבוש האדם הוא מצוות ומעשים טובים במחשבה דיבור ומעשה, זהו לבוש על הנשמה לנצח נצחים בגן עדן, לבוש של הנשמה גורם לאדם ישוב הדעת ומחשבות טובות, איידלקייט ושמחה ומנוחת הנפש. כשאין לאדם מחשבות טובות ולבוש טוב על נפשו, יש לו בלבולים ונסיונות קשים, חסרון ישוב הדעת היינו שאין לך לבוש, אתה לא

יכול לצמצם את הדעת. הנה האדם השני לומד ומיישב דעתו. אבל אתה נפשך ערומה, אין לה לבוש.

אך ע"י שאתה מוצא בעצמך שכן יש לך מעשים טובים, ע"כ כל החסרונות בגשמי ורוחני, אבל בכל זאת יש לי מעשים טובים, הנה כן עשיתי איזה דבר טוב היום, ציצית תפילין, ויש לי כמה מסירות נפש, כך תעורר את הרצון, את המעשה הטוב, את הדיבור הטוב, את המחשבה הטובה, את המסירות נפש שיש לך כן, נקודות אורגינליות שיש לך ואין לאף אחד, תעורר את זה, הנה כן תקנתי משהו, כן נעשה מזה נחת רוח לה'. תעורר את האמת הזאת. אע"פ שאתה מוצא שגם הרבר הזה לא היה בכלל לשם שמים, תתחזק לא לא, כיון שיש שם אחוז אחד לשם שמים, א"כ כל כולו לשם שמים! אני כן רבוק בה'.

ע"י אדם מלביש את נשמתו, ובא לישוב הדעת, וכך יוכל לצמצם את מחשבתו לתורה ותפילה כראוי ולכל דבר שצריך, ואז הוא בן אדם, כי אדם בלי לבושים אינו אדם, הכח הזה בא ע"י בירור הנקודה טובה, ומזה נעשה אח"כ שזוכה ללבושים קדושים ציצית ותפילין שה' נתן לנו מתנה בכל יום.

וזהו בחינת ברפת מלביש ערמים שמברכין בשחרית, כמובא, כי על-ידי הנקודות טובות שנתגלין, שהם בחינת (ישעיה מ"ט) ישראל אשר בך אתפאר, כי בהם מתפאר השם יתברך, כביכול, כנ"ל, על-ידי זה נעשין לבושים בחינת בגדי פאר בגדי כבוד, וזה בחינת ציצית ותפילין, שהם בחינת לבושים ונשמטא, בחינת (זוהר בראשית כ"ג) כי הוא בסוטה לבדה הוא שמלתו לעזרו-דא ציצית ותפילין שהם נעשין מהנקודות טובות שמתבררין בלילה בבחינת הנ"ל, כמוכן בספרים נמצא, שעקר בחינת לבושים, בחינת בגדי פאר כלליות הגונים, נעשין מבחינת הנקודות טובות שמתבררין, שהם בחינת כלליות הגונים כנ"ל ועל-כן (סימן ב' ס"ד) צריכין להגביר הימין בשעת לבישה, כי כל זה נמשך מבחינת ימין על-ידי שמטה כלפי חסד, שעל-ידי זה מוצא נקודות טובות וכו', ועל-ידי זה נעשין לבושים כנ"ל: ה' נתן לנו כסות ושמלה לעזר, זהו ציצית ותפילין שנעשים מהתבררות הנקודה טובה בלילה. ואז זוכים לא רק ללבושי הנשמה, אלא בגדי פאר, היינו כח של דעת שעושה התפעלות לנפש, כי בגד מפליא פלאות, מלא גוונים וצבעים, משהו משהו פאר ויופי, ככה אדם רואה את הטוב שבנשמתו, ופתאום רואה מתיקות של תפילה, אמונה, אור השבת, הכל נהיה אחרת לגמרי לגמרי. זה נקרא בגדי פאר.

כי התפילין הוא התגלות הגוונים, שמזכירים בו יציא"מ, שה' גאל אותנו ביד רמה, ונתגלו הגוונים אהבה ויראה, קבלו שם כחות של מוח, שאדם יוכל לחשוב מאהבת ה', שזהו הגוונים ששייכים לאדם שיבא להתפעלות הנפש בכל דרגא שהוא.

ר' נתן מחבר את הענין עם מה שצריך להגביר הימין לפני השמאל בשעת הלבישה, כי כל מציאות הלבוש ע"י החסד. בפשטות מה שיש לאדם בגדים ללבוש, כי ה' עשה לו חסד ונתן לו כסף לקנות בגדים, יש אנשים שחסר להם בגדים ה' ירחם, חסדי ה' יש לי לבוש. וכן ברוחניות ע"י שאני מכיר את החסד של ה' שהוא מלא רחמים והוא רוצה בי, הוא רוצה שאני יהיה בשמחה ובהתחזקות. זהו ההלכה שצריך להגביר את הימין.

כח התפילין שבכל יום הוא מההתחזקות של הנקודות טובות שזכה אתמול

ונחזור לענין ציצית ותפילין, כי מבואר בספה"ק שענין התפילין הוא התגלות מוחין אלקיים, שמביא שפע וגאולה, כמו ביציא"מ היתה גאולה, בתפילין נמשך אותו אור גאולה, התגלות גוונין שאדם מקבל שכל ואור לנשמתו. ומבואר בכתבים שהמוחין של תפילין אינם המוחין החדשים של אותו יום, אלא ממה שנשאר ממוחין של אתמול, הוא ענין עמוק, אך מה שר' נתן אומר שזה נעשה ע"י הבירורים, כמ"ש האריז"ל שהכח של התפילין נלקח כשארם קם בבוקר ומתחיל מחדש לשוב בתשובה, להשתוקק לה' ולעסוק בתורה, מזה מקבלים באור הבוקר את התפילין.

ציצית לשון הסתכלות, לפתוח עיניים ולראות את הטוב

הציצית היא אותה הארה של התפילין, אלא שהיא התגלות אמונה עד למדרגה הכי נמוכה שיש, שה' מלביש את כל העולמות ונמצא בכל. כי ציצית ענינו אמונה כמ"ש ברברי רבינו כ"פ, וזה אדם לובש כל היום כולו, כי זה מציאות שאדם מלביש את עצמו עם ה', שה' נמצא כל היום איתי עמי ואצלי. יש בי טוב, ואני מאמין מאד שה' איתי. זהו ציצית. שאני פותח את העיניים ומציץ מן החרכים ורואה שה' כן רואה בי טוב, אני יודע שה' איתי, אני כן עושה צדקה, אני חלק של הקדושה, הצדיקים מעלים את הטוב שבי, אני חלק ממערכת שלמה, אני כן עוסק בתיקון העולם, בשבילי נברא העולם, אני חייל של ה', יש לי מדי ציצית. תיקון העולם תלוי בי, כשארם מלביש את עצמו עם ציצית הוא יודע שהוא חלק מצבא ה' ושמה ביהדותו, הכיפה, כיסוי ראש, לבוש כמו יהודי, הנה אני כן יהודי. וכך בא להתפלל בשמחה וקרבת ה'.

וזה דרך אחרת איך להסתכל על הכיפה, על היארמולקע, הנה עוד חן יהודי, לבוש דקדושה, זה עושה ישוב הרעת.

ומזה נמשך שיש קדושת התפילין שהוא התנוצצות המוחין מבירור הטוב שנעשה כלי למוחין מופלאים, וזה גם עיקר הנקודה טובה של היום, הנחתי תפילין היום! זהו התגלות הניגון בגוונים ופאר, שהוא ענין אומרה, התגלות הניגון השיר המופלא, לא רק נקודה פשוטה, אלא מלא טעם. ניגון נפלא של גווי פאר, כמו שנעשה אצל האדם כשהוא מתעורר בבוקר. זהו תחילת בנין של חיים. וכל זה בציצית ותפילין, שהכל נעשה ע"י הבירורים.

הרי לנו דרך חדשה איך להתחיל את היום, לקום בבוקר להלביש את הנשמה עם נקודות טובות. ולברך ברכות השחר. ענט"י אשר יצר, אלהי נשמה, וכו'. בתחילת אות י' ביאר את ברכת מלביש ערומים, שה' מלביש אותנו בלבוש דקדושה. וכאן באות י' ממשיך לבאר שאר הברכות.

שלא עשני גוי - ליפול בדעתי שאני כמו גוי

יא) וְכֹל בְּרַכַּת הַשַּׁחַר מִרְמָז עַל זֶה שֶׁמְשַׁבֵּחַ לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁעָזְרוּ לְמִצְאָ בְּעֲצָמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּדִי שִׁתְּעוֹרֵר מִשִּׁינָתוֹ וּנְפִילָתוֹ וְזֶהוּ בְּחֵינֵת הַנּוֹתֵן לְשִׁכּוֹי בִּינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה, בִּי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה הִיא בְּחֵינֵת יוֹם, וְהָרַע הוּא בְּחֵינֵת לַיְלָה וְחֲשׂוֹךְ, וְעַל-יְדֵי שֶׁמוֹצֵא הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת וְאֵי נִבְדָּל הָרַע וְאֵי מִבְּדִיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה וְזֶה בְּחֵינֵת לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וְכוּ', להבחין לראות

אור יום, את נקודת הטוב, ולדעת שהלילה, הרע, החושך, זה לא אני, זה לא אמיתי, כי אני כן קרוב לה', ואז יכול לשוב בתשובה ולהתחיל מחדש, וכך שייך שיתחיל לתקן מעשיו, כי יוצא מחשבת הלילה.

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֵא עֲשֵׂנִי גוֹי וְכוּ', כִּי אִם לֹא הָיָה מוֹצֵא בְּעֶצְמוֹ הַנְּקֵדָה טוֹבָה הָיָה יָכוֹל לְפֹלֵל לְגַמְרֵי ח"ו, וְהָיָה נַעֲשֶׂה גוֹי ח"ו, הֲרֵי פִירוּשׁ חֲדָשׁ שְׁלֵא עֲשֵׂנִי גוֹי, הֵינְנוּ שְׂאֵנִי מִתְחַזֵּק בִּיהֲדוּתוֹ, וְעֵי"ו אֵינִי נּוֹפֵל בְּחַלְשׁוֹת הֲרַעַת הַלְהוּת כְּמוֹ גוֹי, שְׁלֵא עֲשֵׂנִי גוֹי, שְׂאֵנִי לֹא מֵרַגֵּשׁ כְּמוֹ גוֹי וְעַכְשָׁיו עַל-יְדֵי שְׁנַתְעוֹרָר וְנִתְחַזֵּק עַל-יְדֵי שְׁעוֹזְרוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמַצָּא בְּעֶצְמוֹ נְקֵדָה טוֹבָה כִּנ"ל, עַל-כֵּן הוּא מוֹדֶה וּמְשַׁבַּח לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁלֵא עֲשֵׂנִי גוֹי לְהִתְחַזֵּק זֶה לֹא רַק עֵנִין רְפוּאָה נַפְשִׁית, אֲלֵא עֵינֵי עֲבוּדַת הַקְּדוּשָׁה, שֶׁאֵז רְוָאָה שֶׁה' נִמְצָא בּוֹ, שְׁלֵא עֲשֵׂנִי גוֹי, שְׁנַתַּת לִי כַח לְדַעַת שְׂאֵנִי בְּקְדוּשָׁה וְאֵנִי לֹא כְּמוֹ גוֹי.

וְזֶה בְּחִינַת פִּקּוּחַ עוֹרִים, מִתִּיר אֲסוּרִים, זְקִיף בְּפּוֹפִים כִּי מִתְחַלְּלָה בְּעַת שְׁיִנְתּוֹ וּנְפִילְתּוֹ הָיָה בְּבְחִינַת עוֹר הַמְּגַשֵּׁשׁ בְּאַפְלָה, וְהָיָה בְּבֵית הָאֲסוּרִים מִמֶּשׁ וְהָיָה כְּפּוֹף וְכוּ', בְּתַחֲלִילָה כְּשֶׁאֵינִי מְעוֹרָר הַנְּקוּדָה טוֹבָה שָׂבוּ, הוּא כְּמוֹ עֵיזוֹר וְכַפּוּף וְאֲסוּר וְשָׂבוּר, אֲךָ ע"י שְׁמַתְעוֹרָר זוֹכֵה בְּאִמַּת לְצִאֵת מֵרַע לְטוֹב וּלְשׁוּבָה בְּתַשׁוּבָה וְעַכְשָׁיו עַל-יְדֵי הַנְּקֵדָה טוֹבָה שְׁמַצָּא בְּעֶצְמוֹ עַל-יְדֵי שְׁפִקּוּחַ ה' אֵת עֵינָיו, עַל-יְדֵי זֶה נִתְּרַם מְאֻסְרָיו וְנִזְקָף מְכַפֵּיפְתּוֹ וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי זֶה זוֹכֵה בְּאִמַּת לְצִאֵת מִכַּפּוּף חוֹבָה לְכַף זְכוּת וּלְשׁוּבָה בְּתַשׁוּבָה כִּנ"ל וְכֵן שְׂאֵר הַבְּרֻכּוֹת בְּלֶם מִרְמִזֵּין עַל זֶה וְזוּהוּ שְׁמֻסִּים, הַנִּתְּן לְיַעֲקֹב בַּח, שְׁנַתְּן לוֹ בַּח בְּתוֹךְ עִיפּוֹתוֹ הַגְּדוּלָה שְׁיִוָּכַל עֲרִין לְהִתְעוֹרָר מִשְׁיִנְתּוֹ וְזוּהוּ, הַמְּעַבִּיר שְׁנָה מֵעֵינָיו וְכוּ' וְכִנ"ל וְכֵן זֶה עַל-יְדֵי הַחֶסֶד כִּנ"ל וְזוּהוּ שְׁחוֹתָם הַגּוֹמֵל חֶסֶדִים טוֹבִים, כִּי הִכַּל עַל-יְדֵי הַחֶסֶד בְּחִינַת (זוּהַר מִקֵּץ ר"ג ע"א) בְּקָר דְּאֲבָרְהֵם עַל-יְדֵי שְׁמֻטָה כְּלָפִי חֶסֶד כִּנ"ל:

ביאור שאר ברכות השחר בהמשך לדבריו

וכן נוכל להמשיך להבין שאר הברכות, על נטילת ידיים שאנחנו כהני ה' חשובים מאד, נוטלים ידיים מכל טומאה, מכל העבר, וברכת אשר יצר כשנעניין נבין שזה ממש אותו הדבר, שהגוף יכול להחליש את הנפש אם לא היה נקי וזך, ה' ברא את האדם בחכמה, שני כחות, כח הנשמה דקדושה וכח הגוף, ורופא כל בשר ומפליא לעשות, נותן כח לתקן מה שהבשר של הגוף יכול להחליש דעתו בכבידות הגוף, וכל מה שתלוי בזה. ברכת אשר יצר אנו מודים לה' שיש נקודה של אמת בתוך הגוף שלי, שיש שם חכמה ונפלאות ה' שנמצא איתי, יש טוב גם בגוף. אלקי נשמה שנתת בי היה כ"כ טהורה, יש לי טוב. המחזיר נשמות לפגרים מתים, לעוורר הטוב גם בי. ובזה מובן גם ברכת התורה, שאנו מברכים את ה' שנתן לנו טוב, שנוכל ללמוד ולעשות מצוות ולשוב ולהיות רבוק בה'. אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו תורה. ומבקשים והערב נא, שהתורה תחזק ותאמץ אותנו. זהו שורש גדול, שכל דרך ההתחזקות הוא מציאות התשובה ולעבוד את ה' תמיד.

והנה פנימיות ברכת השחר מבואר באריז"ל שבזה מטהרים עולם העשיה, בכל ברכה יש ענין נפלא איך נבנה השכינה, נבנה הטוב שבעולם, ר' נתן מלביש בדרך פלא את הענין הפנימי הזה, שבנין השכינה היינו שאנו נכוון אצלינו אותו הענין בפשטות בדרך ששייך לנו, לקום מהירידה והנפילה.

וכאן באות י' י"א ביאר ברכת השחר, ובזה נצטרך לחזור גם לעיל באות ה', שזהו סדר התפילה,

ליקוטי הלכות ח"א דף ג' ד- השכמת הבוקר א אות ו - יב

בקרבות מבררים רוח אדם מרוב הבהמיות, ובאות ח' ענין פסוד"ז, שמזמרים על נקודת הטוב, ואז באים ליוצר אור, שהוא עיקר חידוש מעשה בראשית ע"י התבררות הטוב בכל יום מחדש, שהוא חידוש בית המקדש וקדושת ההיכלות שיש בהם הבל פה שאין בו חטא, שע"ז נעשה תיקון התפילה שהוא עיקר התגלות מלכות ה' בעולם, והכל ע"י המציאות הזאת שעבודת האדם הוא תמיד להרים את עצמו מכל נפילה שיש לו, זה לא דבר של מה בכך, אלא יסוד גדול בעבודת ה', וזה עוזר לכל אדם.

יש רבי אמת שממשיך עלינו תמיד לראות את הטוב ולעורר מדות הרחמים, כדי שנוכל להכנס לעבודת ה' תמיד.

כשמהרנ"ת מבאר פנימיות הזמנים, הוא תוספת להבין ביותר פרטי העבודה שבהלכה זו (יב) נקדים שלאור דבריו עד הנה, ממשיך ר' נתן לבאר ענין ארבע פרשיות שקוראים משבת שמברכים חודש אדר, שקלים, זכור לפני פורים, אחר פורים פרה, ולפני ניסן פרשת החודש, ואח"כ שבת הגדול, אלו הם הכנה לחג הפסח, ספירה ושבועות. ר' נתן מבאר דברים מופלאים שאין לשער. כי הרבה ספרי הצדיקים תלמידי בעש"ט מבארים עבודת זמני השנה, איך ניגשים לחג, מה העבודה הפנימית של החג, כי בשו"ע מבואר מה שצריך לעשות בחג בפועל, אך פנימיות החג מתבאר בספרי הצדיקים באופן מופלא. יש הרבה פירושים על ד' פרשיות. ר' נתן כאן מגלה יסודות בעבודת ה' לאור ד' הפרשיות האלה, באופן נורא ובלתי נתפס.

כי נודע שר' נתן אמר את ההלכות האלה בשבתות בסעודה שלישית, לפעמים היה מתחיל הלכה אחת ובתוך הביאור הגיע אחר מזמני השנה, כמו שבת שקלים, ואז היה אומר סעודה שלישית בענין המאמר המופלא שאמר באותו זמן. כי הספה"ק לקוטי הלכות אינו כשאר ספרי חסידות שהם מסודרים לפי פרשת השבוע ולפי מועדי השנה, כי הוא נסדר לפי ההלכות שבשו"ע ובתוך הדברים הכניס ר' נתן ביאור על כל פרשיות התורה ועל כל זמני השנה. אע"פ שיכולים ללקט מתוך דבריו בלקוטי הלכות על סדר הפרשיות זמני השנה ולראות נפלאות, פלאי פלאות, כי הוא מפרש כל פרשה באופן מפלא, אלא שעיקר סדר הספר הוא לגלות דרך בעבודת ה'. לבא להתבודדות ולימוד התורה ולתקן כל מה שצריך, ובפרט הלכה זאת מלמד לתקן את האדם בעצמו להוציאו מרוח נכאה, ולעורר בו את הטוב.

הקשר הזה לד' פרשיות נכלל בענין הזה, לא לחינם, אלא כמו שנראה בהמשך שענין ד' פרשיות נכללים בענין בירור נקודת הטוב, לא שר' נתן רק בא לפרש ע"פ האמור את הד' פרשיות, אלא גם מתוך ביאורו על ד' פרשיות נלמד למפרע עוד ביאורי אמיתיים ויסודות איך לברר הנקודה טובה ע"פ קשר הענין אל ענין ד' פרשיות האלה. ע"כ הקדמה.

כשנותן צדקה לגילוי אור הצדיק בעולם, נבנה משכן הטוב בעולם

וזה בחינת ד' פרשיות פְּרָשֵׁת שְׁקָלִים בְּחִינַת צְדָקָה, ידוע ששבת שקלים הוא התחלת השנה, כי בר"ה ויה"כ זוכים לסליחה ומחילה, בסוכות הוא התחלת השנה והוא תיקון על מה שהיה, וחוזרים אל השלימות שהיה ביציאת מצרים, ובשמחת תורה שלימות קבלת התורה, ומשם הולכים לחנוכה ופורים, ומבואר בדברי רבינו ור' נתן שפורים הוא עיקר ההתחלה, שזה הליכה לפסח וקבלת התורה. לבד ממה שאמר רבינו שכל זמן ומועד שמגיע צריך להתחדש ולהיות איש אחר לגמרי, אנו גם צריכים ללמוד כל יום את שבת שקלים, ולא רק בשבת שקלים. כי

ענין שקלים הוא שכל יהודי נותן מחצית השקל לבנין המקדש, שזהו הקשר שלנו למקדש השם, והרי מבואר בסי' י"ז שיש טוב והתפארות מכל אדם, וזהו נקודת הצדקה שאדם מעורר את הטוב שבו כי צדקה זה בחינת חסד ולאברהם שעושה צדקה וחסד עם כל העולם, שעל-ידי זה יכולין למצא הנקודות טובות כנ"ל אדם שיש לו כסף, אין לו שום הנאה מזה, רק כשנותן צדקה, בפרט שנותן לעניים של רביה"ק, דבר אמיתי, הוא יודע שהוא בונה, מקרב נפשות, אלפי אלפים ורבבות אנשים מקימים את החיים שלהם, אין צדקה גדולה מזו, לא שייך יותר מזה בעולם, כשארם נותן צדקה, מתעורר הטוב שבו. וזה בחינת (ישעיה מ"א) צדק יקראוהו לרגלו, שעל-ידי צדקה יכולין לקרא את הטוב שנופל במדרגה התחתונה, בבחינת רגלין בבחינת (רות ג') ותגל מרגלותיו ותשקב כשארם שבור ושוכב, שהוא ענין הנפילה אחר חטא העגל כנ"ל, ומשה רבינו אמר לנו להביא כל אחד תרומה לבנין המשכן, היינו לגלות את הטוב שבו ושכלל ישראל, כדי שנקום מחרש, להמשיך את הניסים של מרדכי ואסתר בחודש אדר. וזה שייך בכל יום שע"י נתינת צדקה יש לנו כח לעורר את הטוב שבעצמינו ולראות את הטוב שבכל ישראל, וכן מרמז בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (בסימן י"ז) שעל-ידי צדקה מעוררין הטוב שנעלם ונסתר במקומות הרחוקים מהשם יתברך וזה בחינת שקלים של נדבת המשכן, כי המשכן נבנה מבחינת הטוב שנתלקט וכו' כנ"ל:

מצות מחיית עמלק בכל יום ע"י שמעורר הטוב שבו

ואחר כך קורין פְּרֻשֶׁת זְכוּר בחינת מלחמת עמלק, כי על-ידי זה שמוציאין הטוב כנ"ל, על-ידי זה נכנע עמלק שהוא תקיף הסטרא אחרא שמתגבר, ח"ו, להפיל את החלושי פח שבישראל כאלו אין להם תקנה עוד ח"ו, בבחינת (דברים כ"ח) ויזנב בך כל הנחשלים וכו' ואתה עיף ויגע וכו' שרוצה לזנב את הנחשלים, דהיינו חלושי פח להפילם למטה ח"ו, שזהו בחינת ויזנב בך וכו' אבל כשזוכין למצא בעצמו הנקדה טובה אפלו בעת נפילתו ח"ו, על-ידי זה נכנע עמלק, ועל-כן אחר פְּרֻשֶׁת שקלים, שהוא בחינת התעוררות הטוב כנ"ל, קורין פְּרֻשֶׁת זְכוּר, כי על-ידי זה מכניעין את עמלק כנ"ל: כי כשארם רואה בעצמו שאין בו טוב והוא שבור, זהו עיקר המלחמה הקשה עם עמלק, שאתה עיף ויגע ולא ירא אליקים, זהו עיקר מה שעובר על אדם, נשמתו עייפה, ועמלק רוצה לשבור אותנו, ה' ירחם מגזירות, צריך להנצל מתוקף הסט"א עמלק שמפיל חלושי כח שבישראל בחי' מחנה דן, נרמה לו שאין לו תקנה, ועמל"ק אותיות עם ק"ל, אתה קל, לא שזה כלום, ככה שבור אותך. וע"י קריאת התורה בשבת פ' זכור, יש לנו כח להכניע את עמלק. הרי ששבת שקלים מתחיל התעוררות הטוב, ועי"ז יש כח להכנס למלחמת עמלק. כי בכל יום מימי חיינו אנו צריכים ללחום בעמלק, והכל מתחיל בצדקה והתעוררות הטוב שבנפשו.

דרכו של רביה"ק הוא כלליות ה'רצוא' וה'שוב', היינו ההתעוררות להתקדם יחד עם ההתחזקות שכבר ה' איתי

ואחר כך קורין פְּרֻשֶׁת פְּרָה, כאן גילה ר' נתן דבר יסודי, שכל ענין המופלא להתחזק ולחפש בעצמו נקודות טובות. הרי יש מה שאדם צריך להוכיח את עצמו ולהכנס לעול מלכות שמים להיות בן אדם, לקחת את עצמו לידיים, ולא להיות מופקר ולומר בקלות ראש שיש לו נקודות טובות. כי יש בזה בלבול, כי הסיבה שאדם נופל ואין לו רצון, זה משום שצריך להכניס בו

התעוררות, להוכיח ולעורר אותי, שיראה מה הוא מפסיד, הרי הקדושה היא כל חיינו, מה יש לך מהנפילות, תשוב בתשובה, לא לעבור את היום עם כלום, רק לעסוק במעשים טובים, אלא שיש בו משהו שאין לו כח לעשות את זה. כי המלחמה גדולה והחטא גורם שיש לו הרבה חלישות הדעת, ועוד הרבה דברים צדדיים שיש בנפשו שאף אחד לא יודע, ועי"ז עובר עליו מאד קשה.

וכן יש אנשים שלמים שרוצים להכנס לעבודת ה', ולהתנהג בקדושה, והם נכשלים ונוהגים 'כמו כל בן אדם' אך הצער שלהם נורא ואיום אי אפשר לתאר, הוא רוצה להיות קדוש, לא להיות בהמי, גשמי, רוצה להיות זך וטהור וכבר זכה בזה איזה חצי שנה, והנה נכשל בדבר קל, אבל הצער שלו נורא ואיום.

רבינו נוגע בכלל הדבר הזה להסתכל על נקודות טובות, מדבר לכל אחד, הן לאדם כזה שנדמה לו שהוא הכי רע בעולם מאיזה ירידה קטנה, רבינו מזהיר אותו שיסתכל על הטוב. כי גם שזוכה שעולה ועולה וחושב שהוא לא בסדר למה אני כזה בעל גאווה, שאני יודע ללמוד ועושה צדקה וכו', וכשמסתכל על עצמו בעין אמת, רואה שהגם שיש לו דברים טובים אבל הרי אני מאד מגושם, לא בסדר, ונופל בדעתו מזה. אזי הרי אינו בתשובה באמת, כי מה שאינו יכול לסבול את האמת, זה כי האמת כואבת, באמת האמת כואבת, א"כ איך יחיה? לכן רבינו מלמד לעורר את הטוב שבך, זה החיות שלך. תברוק תחילה איזה דברים יש לי שהם טוב, והשאר אני מתקן. ובהחלט יכולים להיות כך, ויש אנשים שמצליחים להיות כך.

כלל דרכו של רבינו שמעורר את האדם להיות מצד אחד 'בקי ברצוא', להכנס ליראת השם, לקיים הלכה, להתפלל בכונה, ולקבל עול מה שהוא צריך לפעול בעולם, ויאמר לעצמו תקום, תתעורר, בתורה ותפילה, תעשה משהו, תתקן, תחשוב מה שאתה עושה, תקח את עצמך בידיים, תשלוט על עצמך. ומאידך רבינו מלמד 'בקי בשוב', חיזוק ושמחה ולהתעורר לזכור שה' איתך גם עכשיו.

אזמרה מטמא טהורים - כשאינו לו רצון להתקדם בעבודת ה'

הענין הזה מתגלה בפרשת פרה, מצד אחד מטהר טמאים, אך גם מטמא טהורים טומאת ערב, ע"י הערב. כי אם יסתכל רק על הטוב שלו, בלי להתחבר לה', זה לא המכוון של 'אזמרה' לדמות בנפשו שהוא כבר בסדר ולא צריך לעשות כלום, ח"ו. אלא שהכלל הוא כשיש רצון לשוב בתשובה, ומתרום יותר, ועובר עליו, אזי יתחזק בנקודה הטובה ואחר כך קורין פְּרִשֶׁת פְּרָה, שְׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, בְּחִינַת (מדרש רבה פרשת חוקת) תְּבֵא אִמּוֹ וְתִקְנֶנָּה עַל בְּנָהּ, בִּי עַל-יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שְׁמוּצָאין, עַל-יְדֵי זֶה נִכְנַע הָרַע בְּחִינַת עִמְלֶק וְעַל-יְדֵי זֶה זֹכֵינן בְּאֵמַת לְתְּשׁוּבָה פֶּנ"ל וְזֶה בְּחִינַת (זוהר חוקת דף ק"פ ע"ב) פְּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲדָמָה, דָּא דִּינָא קִשְׁיָא תְּמִימָה, דָּא דִּינָא רְפִיא דִּינֵנוּ בְּשִׁהוּא בְּבְחִינַת דִּינָא קִשְׁיָא שְׁמַתְגַּבַּר הָרַע ח"ו, שְׁזָה בְּחִינַת דִּינָא קִשְׁיָא ח"ו, אִזִּי צְרִיךְ לְרַפּוֹת הַדִּין עַל-יְדֵי שְׁמוּצָא בְּעִצְמוֹ אִיזָה נִקְדָּה טוֹבָה עֲרִין כְּשֶׁעוֹבֵר עַלֵּיו וְנַחֲלֵשׁ דַּעְתּוֹ שְׁאִינוּ זֹכֵה לְהַתְקַדֵּשׁ כְּמוֹ כּוֹלֵם, יִזְהַר מְאֹד לְזַכּוֹר שִׁישׁ לֹא רַבִּי שְׁנוֹתֵן לֹא חִיּוֹת וּמְלַמֵּד שִׁימְצָא בִּזְכוֹת וְנִקְוֵה טוֹבָה, וְזֶה בְּחִינַת (במדבר י"ט) אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל בִּי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה הִיא בְּחִינַת יוֹנָה תְּמָה שְׁאֵין בָּהּ שׁוּם מוֹם, בִּי הִיא נֶאֱדָה וְיִפְהָ, בְּחִינַת שְׁחָרָה אֵינִי וְנֶאֱדָה וְכוּ' פֶּנ"ל וְזֶה בְּחִינַת (פיט פרשת פרה) מְטַהֵר טְמָאִים וּמְטַמֵּא טְהוֹרִים, בִּי

זאת הבחינה מה שדן את עצמו לכף זכות ומוציא בעצמו נקודות טובות, זאת הבחינה מטהרת טמאים ומטמא טהורים, כי מי שהוא במדרגה התחתונה צריך דוקא למצא זכות בעצמו כדי שלא יפול לגמרי ח"ו, ועקר טהרתו ותשובתו על-ידי זה דיקא בפ"ל.

אבל מי הוא טהור בפשיחוץ עצמו במדרגת הטוב בודאי נפגם על-ידי זה, כי יפול לגלות ח"ו, כשמתגאה שזכה לסיים מסכת אחת. אל יפול לגלות, רק יזכור שהוא צריך ללמוד עוד מסכת, וגם פנימיות התורה, ולהכנס ביראת ה' והתבודדות וחשבון הנפש, ולא רק זה, אלא לקבל על עצמו להתחיל התחלות חדשות. כך הוא דרך רבנו, להתחיל בכל יום מחדש להיות יהודי, להכנס בתשובה, להתחיל לנקות ולזכך את עצמו, ואז יעורר גם הנקודות הטובות, אם לא, הרי זה מטמא טהורים, וזה שייך אצל כולנו, כמעט אי אפשר לחיות בלי איזה 'גלות', שהנפש מרגיש שאני מישוהו, אני משהו, וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה אפלו כל העולם בלו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך ברשע על-כן אמרו, ברשע, רק כרשע ולא רשע גמור ח"ו, כי אסור להחזיק עצמו לרשע גמור ח"ו, רק אדרבא, כשנדרמה לו שהוא רשע גמור ח"ו, ואפלו אם האמת הוא כך ח"ו, אף-על-פי-כן צריך לחפש ולבקש למצא בעצמו נקודה טובה לבל יהיה, ח"ו, רשע גמור בפ"ל ועל-ידי זה נטהר וזוכה לתשובה בפ"ל וזה בחינת מטהר טמאים ומטמא טהורים בפ"ל: זהו הדרך שאדם יכול ללכת בעבודת ה', תמיד רואה בעצמו שהוא כרשע ולא רשע, וכך יכולים לטהר טמאים, להכניע את חטא עמלק וטומאת מת, להרפות את הדין הקשה, להמתיקו. כשיש דין קשה ח"ו צריך להרפותו ע"י חסד, שדן עצמו לכף זכות. בחי' אשר אין בה מום. כי יש לי טוב.

ובפרט כשרואה הצלחה וברכה אצל אחרים, ואצלו אין כלום, לא הולך לו שום הצלחה ברוחני ובפרנסה, כאן צריך להשתמש עם דברי אלקים חיים שר' נתן מגלה בהלכה זאת, שאינה דרך של רופאים ופסיכולוגים, אלא עבודת הקודש להרים את הנפש. כי כשאינן הולכים בדרך הזאת, הרבה נפשות נופלים מדרך הישר, כי עצה זאת אינה רק לשבורי לב ולמדוכאים, אדרבה מי שכן מצליח בלימוד התורה ובעבודת ה', הרי גאוה אחד ה' אינו שורה איתו וכו' ובודאי כשמתכבד בעין אמת על המצב, יוכל להשבר לומר, אני לא שוה כלום וליפול ברעתו ח"ו. לכן יש לנו רבי שמטהר טמאים, לעורר הטוב שבו, לקחת חיות מ'אזמרה', בחי' כרשע, אני כמעט הכי גרוע, אבל יש לי נקודות טובות.

ולא רק להטהר לפני קרבן פסח, אלא בכל יום ויום לצאת מטומאה לטהרה, וכלל ענין של נקודות טובות אזמרה לאלקי מעודי על ידו אנו נטהרים.

בית דין עושיים עסק גדול מנקודה אחת ואומרים מקודש מקודש, ועי"ז יוצאת השכינה מקטנותה

ואחר כך קורין פרשת החודש, כאן ר' נתן מאריך יותר, כי בו כלול כל ענין הפנימי של נקודות טובות. שהוא ענין התחדשות ע"י שאנו יוצאים ממצרים, ה' ראה בנו את הטוב וגאל אותנו ממצרים, כי זה בחינת קדוש החודש, בחינת מלוי הלכנה מפגימתה, כמבואר בזה"ק שענין קטנות הירח הוא ירידת המלכות, ענין עמוק אלא שהוא שורש יניקת הקליפות והחושך והמחלות והבעיות שיש בעולם, ואנו צריכים להחזיר לה את אורה, להאור בה את הטוב, ועוסקים בית דין לומר מקודש מקודש, להעלותם מפגימתה. כי זה ידוע שבששיתראל הם, ח"ו,

ליקוטי הלכות ח"א דף ג' ד- השכמת הבוקר א אות ו - יב

במדרגה פחותה, זה בחינת פגם הלבנה קטרוג הירח, שמשם באים כל הפגמים והחטאים ח"ו, ועל-כן בשאיש ישראל מתעורר ומוצא בעצמו נקדה טובה ועל-ידי זה חוזר בתשובה פנ"ל, זה בחינות מלוי הלבנה מפגימתה, בחינת קדוש החדש, כי עקר קדוש החדש הוא על-ידי בחינת הנ"ל, כי בתחלת החדש בעת שרואין את הלבנה לקדש אותה בבית דין אזי היא קטנה ודקה מאד מאד, ואזי היא רק בבחינת נקדה, הינו בחינת נקדה טובה הנ"ל שהיא בחינת שחרה אני ונאוו וכו' פנ"ל, הינו בשלהבנה היא בתכלית המעוט בסוף החדש אזי צריכין כל ישראל לחפשנה ולבקשה עד שמוצאין עדי ראייה איזה נקדה קטנה מהלבנה נקודה קטנה שמוצאים לפנות ערב בא"י, עי"ז החודש מתקדש, הרי שעושים עסק מנקודה קטנה אחת... ואזי מקדשין את החדש בבית דין שהוא בחינת תקון ומלוי הלבנה, כי על-ידי בחינת הנקדה לבר, בחינת נקדה טובה שאזכין למצא בתכלית המעוט, על-ידי זה נתתקני ונכנסין באמת לכף זכות וכו' פנ"ל, שזהו בחינת תקון ומלוי הלבנה מפגימתה וכו' פנ"ל ועל-כן אומרים הבית דין וכל ישראל מקדש מקדש (ר"ה כ"ד), כי על-ידי הנקדה לבר נתקדשין וכו' פנ"ל, על-ידי שדנים לכף זכות

וזה בחינת שכלם אומרים מקדש מקדש, דהינו שעל-ידי דבריהם מעלין את הלבנה מבחינת פגם ומעוט לבחינת תקון ומלוי, שזהו קדשתה על-ידי הנקודות אור לבר שראו מהלבנה וזהו בעצמו בחינת הנ"ל, כי על-ידי קטרוג הירח נתמעטה ואז נתן לה השם יתברך את הכוכבים להפסיק דעתה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מדרש רבה פ"י) ומוכא בפרוש רש"י, כי הכוכבים מרמזין על בחינת הנקודות טובות שנמצאין בכל אחד מישראל שעל ידם נכנסין לכף זכות באמת על-ידי שדנים אותם לכף זכות פנ"ל, בבחינת (ריאל י"ב) ומצדיקי הרבים פכוכבים וכו' 'מצדיקי הרבים', הינו צדיקי הדור שדנים את הכל לכף זכות, ועל-ידי זה נכנסין אפלו פושעי ישראל באמת לכף זכות פנ"ל וזהו בחינת פוכבים, בחינת ומצדיקי הרבים פכוכבים פנ"ל, כי הכוכבים הם בבחינת נקודות, כך כל אחד ימצא בעצמו נקודה קטנה טובה, והוא בכח מצדיקי הרבים, אלו שמחזקים את האנשים בכח הצדיק הדור שדן הכל לכף זכות, ומחזיר אותנו בתשובה

עיקר הצירוף והבירור בסוף הגלות הוא בהתחזקות לצאת מחלישות הדעת

כי זה הפסוק ומצדיקי הרבים מדבר שם בסוף דניאל לענין הנ"ל, כמבאר שם יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשעו ורשעים וכו' (שם) והמשכילים יזהירו וזהו הרקיע ומצדיקי הרבים פכוכבים וכו' הינו שבעקבות משיחא בסוף הקץ שאז יתגבר ח"ו, הסטרא אחרא פדוע, ואז יהיה גדל הברור והצרוף בחינת יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים כו', ואז יהיה עקר התקון על-ידי בחינת הנ"ל, על-ידי מצדיקי הרבים, הינו על-ידי הצדיקים שדונו את הכל לכף זכות ומצאו נקודות טובות אפלו בהפחותים מאד מאד, שזהו עקר עבודת הצדיקים ועל-ידי זה דיקא יבא משיח במהרה בימינו, כי זה בחינת משיח וכו' פנ"ל וזהו, "והמשכילים יזהירו וכו' ומצדיקי הרבים פכוכבים וכו'". כי עקר התקון והגאולה פקץ האחרון יהיה על-ידי בחינה זו, על-ידי בחינת הנקודות טובות הנ"ל, שהם בחינת פוכבים וכו' פנ"ל

וזהו עיקר הנסיון כשמתגבר גלות הנפש, וחשכת הנפש, יש בירור גדול, כי אנשים מסתכלים רק על החושך והגלות, תראה מה עובר עלינו, נופלים ברעתם מאד, ועוזבים את עבודת ה', ואין כח להחזיק ולאחוז באור תורה וקדושה באמת. אך המשכילים שמבינים אור הזה"ק בעש"ט ורבה"ק, אור הצדיקים שמלמדים כל אחד שירצה את ה', כך יתחבר לאור של הרבי, לאור

של האמת ויוכל להתחזק, ולחיות עם התורה בשמחה. זהו עיקר הצירוף של נשמות ישראל בדורינו, מה שעובר בגלותנו, וכל אחר עומד במעמדו ע"י שיתחזק בנקודתו הטובה, וזהו עיקר הגאולה וקץ האחרון.

וְזֶהוּ בְּחֵינֵי (תהלים קמ"ח) הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אֹר, כִּי עַל-יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁהֵם בְּחֵינֵי כּוֹכְבֵים הַמְּאִירִים, עַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְהוֹרוֹת וּלְהַלֵּל לָהּ, בְּבְחֵינֵי אֲזַמְרָה לְאַלֹהֵי בְּעוֹדֵי כַּ"ל וְזֶהוּ בְּחֵינֵי שְׁנֵתָן לְהַלְבֵּנָה אֶת הַכּוֹכְבִים לְהַפִּיס דְּעֵתָהּ, כִּי עַל-יְדֵי בְּחֵינֵי הַכּוֹכְבִים, שֶׁהֵם בְּחֵינֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת כַּ"ל, עַל-יְדֵי זֶה נִתְתַקֵּן פָּנֵם הַלְבֵּנָה כַּ"ל: הַכּוֹכְבִים אֹמְרִים שִׁירָה וְהַלֵּל לָהּ, פְּלֹאוֹת הַבוֹרָא, וְאוֹתוֹ הַפְּלֵא נַעֲשֶׂה ע"י שֶׁאֵנוּ נִתְעוֹרְרִים לְמִצּוֹא בְּנוֹ נְקוּדוֹת טוֹבוֹת הַמְּאִירִים כּוֹכְבִים, וְכך הַלְבֵּנָה מִתְפַּיֶסֶת, ה' נִתֵן לָנוּ דֶרֶךְ לְהַפִּיס דְּעֵתֵנוּ, לְהַתְנַחֵם וּלְהַתְחַזֵּק. הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אֹר. לְהַלֵּל אֶת ה' שֶׁנִּתֵּן לָנוּ כּוֹכְבֵי אֹר.

בהמשך ר' נתן מבאר בענין חצות, שע"ז יש לנו כח לשבר את הרע ולגלות את הנקודות טובות, ה' יזכנו לקיים את הדבר הזה, שזהו עיקר בירור הנסיון בימינו אלה לכל אדם איך שזה שייך לו, לקיים אזמרה לאלקי בעודי. כי כאן בענין קידוש החודש נתגלה סוד הפנימי של 'אזמרה' כי כשרואה שאין בו טוב, והוא רחוק לגמרי, זהו התעוררות קטרוג הירח, וצריך לתקנו, כשמתחזק נעשה עליית המלכות ממש. כשמבין הפנימיות עולה לאור גדול, אמן.